

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi J. K.

o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko Bank P.(...) S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 maja 2008 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 21 grudnia 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) oddala zażalenie;**
- 2) nie obciąża skarżącego kosztami postępowania zażaleniowego;**
- 3) przyznaje adwokatowi G. Ch. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta), podwyższoną o stosowną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej J. K. z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 21 grudnia 2007 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę powoda J. K. o wznowienie postępowania w sprawie przeciwko Bank P.(...) S.A. w W. o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 8 grudnia 2006 r. sygn. akt I ACa (...).

Sąd Apelacyjny wskazał, że powód wniósł skargę o wznowienie postępowania w dniu 25 września 2007 r. opierając ją na podstawie z art. 403 § 1 pkt.1 k.p.c. i z art. 403 § 2 k.p.c. Zarzucił, że wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany w oparciu o dokumenty przerobione, wskazując, że chodzi o znajdujące się w aktach sprawy I ACa (...) na kartach (...) dokumenty w postaci pisma zarządu pozwanego Banku z dnia 15 lutego 1996 r. skierowanego do powoda i spółki P.(...) zawierającego tę samą treść, lecz podpisy innych osób w pismach przesłanych powodowi i spółce P.(...) i złożonych do akt przez powoda oraz w tych samych pismach złożonych do akt przez stronę pozwaną. Przerobienie dokumentu polegało, zdaniem skarżącego na tym, że jego odpisy, którymi posługiwała się strona pozwana i które złożyła do akt sprawy podpisane były przez dwie osoby: wiceprezesa P. i nieupoważnionego C. F., zaś odpisy przesłane przez Bank powodowi oraz spółce P.(...), złożone następnie w toku procesu przez powoda do akt sprawy, podpisane były tylko przez jedną osobę: wiceprezesa P. Powód wskazał w skardze, że w dniu 10 maja 2007 r. skierował doniesienie do Prokuratury Apelacyjnej o popełnieniu przestępstwa sfałszowania powyższych dokumentów i o podejrzeniu ich przerobienia dowiedział się w dniu 2 sierpnia 2007 r. z doręzonego mu zarządzenia z dnia 26 lipca 2007 r. o odmowie ścigania.

Jako drugą podstawę skargi o wznowienie wskazał fakt, że w aktach sprawy I ACa (...) brak porozumienia z dnia 12 lipca 1995 r. w sprawie warunków zadłużenia, do którego odwołał się Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu swojego wyroku, a Sąd pierwszej instancji także powołał się na istnienie takiego dokumentu, lecz tylko na podstawie pisma pozwanego z dnia 20 grudnia 1995 r., do którego nie załączono porozumienia z dnia 12 lipca 1995 r. Świadczy to, zdaniem skarżącego, o tym, że Sądy obu instancji wyrokowały na podstawie dokumentu, którego nie było w aktach, gdyby natomiast dysponowały porozumieniem z dnia 12 lipca 1995 r., zapadłby wyrok korzystny dla powoda. Celowe nie złożenie go przez pełnomocnika strony pozwanej może świadczyć o sfałszowaniu tego dokumentu. O powyższej podstawie wznowienia postępowania powód dowiedział się w dniu 6 sierpnia 2007 r., gdy przeglądał akta sprawy w celu porównania ich z treścią dostarczonej mu odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Odrzucając skargę o wznowienie postępowania Sąd Apelacyjny w odniesieniu do podstawy z art. 403 § 1 pkt. 1 k.p.c. stwierdził, że wszystkie podnoszone w skardze przez powoda fakty dotyczące podpisów C. F. na niektórych tylko odpisach dokumentu składanego do akt były znane Sądom obu instancji, a także Sądowi Najwyższemu, który

odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej powoda i uwzględnione zostały w uzasadnieniach wydanych orzeczeń. Nie ma, zdaniem Sądu, dowodów potwierdzających twierdzenia powoda o przerobieniu wskazanych przezeń dokumentów, z zamiarem wywołania wrażenia, że oświadczenie w imieniu Banku składały osoby umocowane, podczas gdy było ono dotknięte brakami.

Odnosząc się do drugiej wskazanej przez powoda podstawy wznowienia, określonej w art. 403 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny stwierdził, że późniejszym wykryciem okoliczności faktycznych i środków dowodowych, w rozumieniu tego przepisu, jest dowiedzenie się o istnieniu okoliczności faktycznych lub dowodów dopiero w takim czasie, że powołanie ich przed zakończeniem postępowania nie było możliwe, a to dlatego, że strona ich nie знаła. O tym, że w aktach brak porozumienia z dnia 12 lipca 1995 r. powód wiedział w toku postępowania przed Sądami obu instancji, podobnie jak o tym, że podstawą ustaleń Sądu Okręgowego dotyczących porozumienia stron z dnia 12 lipca 1995 r. o spłacie kredytu było nie samo to porozumienie, lecz pismo strony pozwanej z dnia 20 grudnia 1995 r. Sąd Apelacyjny stwierdził także, że powód niewątpliwie znał treść porozumienia z dnia 12 lipca 1995 r. jednak w toku procesu nie wykazał inicjatywy dowodowej w celu załączenia go do akt sprawy.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 410 k.p.c. odrzucił skargę o wznowienie postępowania z powodu nie oparcia jej na jednej z ustawowych podstaw wznowienia.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik powoda zarzucił naruszenie art. 403 § 1 pkt.1 oraz art. 403 § 2 k.p.c. przez przyjęcie, że nie zachodzą przesłanki wznowienia postępowania wskazane w tych przepisach oraz naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. przez odrzucenie na posiedzeniu niejawnym skargi o wznowienie postępowania z powodu jej merytorycznej niezasadności, choć spełniała ona wymagania formalne i powinna zostać rozpoznana merytorycznie na rozprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. Sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę o wznowienie postępowania wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego ta ostatnia przyczyna odrzucenia skargi zachodzi nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, ale także wówczas, gdy wskazane w niej okoliczności wprawdzie dadzą się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia,

lecz jednak w rzeczywistości podstawa ta nie występuje (porównaj między innymi orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968 r. I CZ 122/67, OSNC 1968/8-9/154, z dnia 14 grudnia 2006 r. I CZ 103/06, z dnia 27 października 2006 r. I CZ 43/06, z dnia 16 maja 2007 III CSK 56/07, z dnia 30 maja 2007 IV CZ 22/07, nie publ.).

Taka sytuacja zachodzi w odniesieniu do wskazanej przez skarżącego podstawy wznowienia postępowania w oparciu o art. 403 § 2 k.p.c., to jest twierdzenia o późniejszym wykryciu takich okoliczności faktycznych i środków dowodowych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a z których powód nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu. Trafnie Sąd Apelacyjny wskazał, że w przepisie tym chodzi o późniejsze wykrycie faktów i dowodów dla strony nie tylko nieznanych w toku poprzedniego postępowania, lecz, których także nie mogła znać, choć istniały już w toku tego postępowania, jednakże nie były objęte materiałem sprawy (porównaj między innymi orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1968r. I CO 1/68, OSNCP 1969/2/36 oraz z dnia 17 listopada 2005 r. I CZ 125/05, nie publ.). Nie ulega wątpliwości, że dokument w postaci porozumienia stron z dnia 12 lipca 1995 r. o spłacie kredytu nie tylko istniał w czasie postępowania w sprawie objętej skargą o wznowienie postępowania, lecz bez wątpienia już wtedy znany był skarżącemu, podobnie jak fakt, że nie został złożony jako dowód do sprawy, a Sady jedynie w sposób pośredni ustaliły jego treść. Powód mógł zatem powołać się na dowód z tego dokumentu i żądać zobowiązania strony pozwanej do złożenia go do akt w poprzednim postępowaniu, jak również powołać się wówczas na okoliczności wynikające z tego dokumentu lub z faktu zawarcia przez strony określonego porozumienia o spłacie kredytu. Skoro tego nie uczynił, nie może opierać skargi o wznowienie postępowania na podstawie określonej w art. 403 § 2 k.p.c., która w rzeczywistości nie zachodzi. Stanowi to podstawę do odrzucenia skargi w oparciu o art. 410 § 1 k.p.c.

Przechodząc do drugiej podstawy wznowienia wskazanej przez skarżącego jako oparcie wyroku na dokumencie przerobionym (art. 403 § 1 pkt. 1 k.p.c.) trzeba stwierdzić, że zgodnie z art. 407 § 1 k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym, liczonym od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. Termin ten rozpoczyna swój bieg od dnia, w którym złożenie skargi stało się możliwe, to jest od dnia, w którym strona dowiedziała się o możliwości podrobienia lub przerobienia dokumentu, co nie wymaga ustalenia faktu podrobienia lub przerobienia dokumentu w drodze prawomocnego wyroku skazującego, koniecznego, zgodnie z art. 404 k.p.c., tylko przy powołaniu się na podstawę wznowienia określoną w art. 403 § 1

pkt. 2 k.p.c. (porównaj postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2000 r. IV CKN 1418/00, nie publ.). Przy wskazaniu jako podstawy wznowienia okoliczności określonych w art. 403 § 1 pkt. 1 k.p.c., jak uczynił to skarżący, „dowiedzenie się o podstawie wznowienia”, w rozumieniu art. 407 § 1 k.p.c. oznacza dowiedzenie się o okolicznościach uprawdopodobniających podstawę wznowienia, nie chodzi zatem o uzyskanie pewności co do faktu podrobienia czy przerobienia dokumentu, lecz o dowiedzenie się, że prawdopodobne, wiarygodne jest, iż nastąpiło fałszerstwo, które może być dowodzone wszystkimi środkami dowodowymi w postępowaniu wszczętym skargą o wznowienie.

Zgodnie z twierdzeniem powoda zawartym w skardze o wznowienie postępowania, już w dniu 10 maja 2007 r. powiadomił on Prokuraturę Apelacyjną o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przerobienia dokumentów wskazanych następnie w skardze o wznowienie jako dokumenty przerobione, na których oparto wyrok. Już zatem najpóźniej w dniu 10 maja 2007 r. dowiedział się on o podstawie wznowienia, w rozumieniu art. 407 § 1 k.p.c., bowiem najpóźniej w tym dniu powziął, na podstawie porównania różnych odpisów tych dokumentów złożonych do akt, podejrzenie, że mogą być one przerobione, skoro jedno odpisy tego samego dokumentu zawierają podpis Cz. F., a inne nie. Trzymiesięczny termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania opartej na podstawie z art. 403 § 1 pkt. 1 k.p.c. rozpoczął zatem bieg od dnia 10 maja 2007 r. i zakończył się w dniu 10 sierpnia 2007 r., zaś skarga została wniesiona w dniu 25 września 2007 r. a więc po terminie.

Na marginesie tylko należy wskazać także, iż zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zajętym w orzeczeniach z dnia 6 stycznia 1961 r. I CR 147/60 (OSPika 1960, poz. 316) oraz CZ 101/59 (OSPika 1960, poz. 198) skarga o wznowienie postępowania z przyczyn określonych w art. 403 § 1 pkt. 1 k.p.c. dopuszczalna jest tylko wówczas, gdy strona nie mogła z przyczyn faktycznych lub prawnych uzyskać uwzględnienia zarzutu przerobienia dokumentu poprzez zwyczajne środki procesowe lub zaskarżenia, a przeszkodą taką mogą być jedynie okoliczności, które obiektywnie uniemożliwiały jej podniesienie takiego zarzutu w postępowaniu objętym skargą o wznowienie. Z uwagi na to, że dokumenty, co do których powód w skardze o wznowienie podnosi zarzut przerobienia, cały czas znajdowały się w aktach poprzedniej sprawy i już w tamtej sprawie wiadomo było, że jedno ich odpisy opatrzone są podpisem Cz. F., a inne nie, podstawy do twierdzenia o ich przerobieniu były zatem wówczas takie

same jak obecnie i zarzuty w tym przedmiocie mogły być zgłoszone przez powoda już w sprawie objętej skargą o wznowienie.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394 § 3 k.p.c.).